

Európsky monitor reštrukturalizácie – jedinečný celoeurópsky zdroj údajov

informačný hárok

„Reštrukturalizácia sa môže stať základnou súčasťou hospodárskeho a sociálneho pokroku, ale len vtedy, keď sa štrukturálne zmeny správne predvídajú, keď dotknuté spoločnosti môžu prijať nápravné opatrenia a rýchlo a efektívne riadiť nutné zmeny a keď verejné orgány pomáhajú vytvárať správne podmienky.“

Časopis Social agenda 27 (Sociálny program 27) – Adapting to Change (Prispôsobenie sa zmenám) – The EU approach to restructuring (Prístup EÚ k reštrukturalizácii), Európska komisia, 20. 6. 2011.

AKÝ je kontext?

Reštrukturalizácia nie je nový jav. Vždy bola súčasťou bežného podnikateľského cyklu, keďže podniky sa potrebujú prispôbiť, aby si udržali svoju konkurencieschopnosť. Reštrukturalizácia sa veľmi často považuje za negatívny jav, ktorý má deštruktívny vplyv na zamestnanosť alebo pracovné podmienky, ako aj na miestne a regionálne hospodárstvo. Ak sa však uskutočňuje efektívne a účinne, môže udržať zamestnateľnosť zamestnancov a môže im pomôcť pri prechode na iné, rovnako kvalitné pracovné miesto, ak zamestnanci nemôžu zotrvať na pôvodnom pracovnom mieste.

V hlavnej iniciatíve stratégie Európa 2020 s názvom Priemyselná politika vo veku globalizácie sa konštatuje, že Európska komisia sa bude usilovať o „podporovanie reštrukturalizácie odvetví v ťažkostiach smerom k činnostiam orientovaným do budúcnosti, okrem iného aj rýchlym presunom znalostí smerom k rozvíjajúcim sa odvetviám a trhom s vysokým rastom“ a členské štáty budú musieť „úzko spolupracovať so zainteresovanými stranami v rôznych odvetviach [...] s cieľom definovať prekážky a spoločne analyzovať spôsob, ako zachovať pevnú priemyselnú a vedomostnú základňu“.

Oba uvedené ciele môže podporiť Európsky monitor reštrukturalizácie (ERM), ktorý je v súčasnosti jediným celoeurópskym zdrojom informácií o reštrukturalizácii podnikov poskytujúcim prehľad údajov, ako aj informácie o verejnej podpore reštrukturalizácie v jednotlivých členských štátoch.

PREČO tento nástroj?

Napriek značnému vplyvu reštrukturalizácie na zamestnanosť sa pred zavedením Európskeho monitora reštrukturalizácie uskutočnilo iba niekoľko systematických pokusov posúdiť povahu a rozsah reštrukturalizačných aktivít a ich vplyv v celej EÚ. Keďže neexistuje žiadny celoeurópsky komplexný prehľad o reštrukturalizácii podnikov, ERM sa považuje za platnú alternatívu a za doteraz najlepšie a jediné riešenie vyplňujúce existujúcu medzeru. Aj keď presne neukazuje, ale skôr naznačuje rozsah reštrukturalizácie a jej vplyv na zamestnanosť, vymedzuje všeobecné trendy a poskytuje obsiahle informácie pre následnú kvalitatívnu analýzu.

Podobne zhromažďuje názorné príklady nástrojov jednotlivých členských štátov na podporu spoločnosti a zamestnancov pri reštrukturalizácii s cieľom zostaviť prehľad rôznych možností a umožniť výmenu nápadov. Hoci táto úloha má zjavné obmedzenia a vzťah medzi reštrukturalizáciou a zamestnanosťou nie je ani jednoduchý, ani priamočiary, najmä v rámci nedávnej globálnej hospodárskej recesie, Európsky monitor reštrukturalizácie slúži európskym politikom ako cenný zdroj informácií, ktoré pomáhajú určiť rozsah reštrukturalizácie podnikov v rámci Európy.

ČO je Európsky monitor reštrukturalizácie?

Cieľom Európskeho monitora reštrukturalizácie je sledovať reštrukturalizáciu v 27 členských štátoch EÚ a Nórsku. Vplyv reštrukturalizácie na zamestnanosť sa určuje na základe oznámení uverejnených v dennej a hospodárskej tlači v jednotlivých členských štátoch od roku 2002. ERM neposkytuje úplný a celistvý obraz vytvárania a zániku pracovných miest v Európe, všimá si skôr ohlásené prípady hromadnej

POSITIONS AVAILABLE

reštrukturalizácie. Významné toky zániku a vytvárania pracovných miest v príslušnej krajine majú pôvod v zánikoch a vytváraní pracovných miest v malom rozsahu. Rozsiahle procesy sú však veľmi významné, lebo môžu dosiahnuť významný účinok presahovania v danej oblasti, môžu zásadne ohroziť sociálnu súdržnosť a vyžadovať účinné kolektívne konanie. Keďže informácie o reštrukturalizácii podnikov sú Európskemu monitoru reštrukturalizácie známe dlho pred samotným znižovaním počtu zamestnancov, monitor umožňuje všetkým subjektom, ktoré sa podieľajú na predvídaní a riadení zmien, aby určili sektory a krajiny, ktoré v krátkodobom až strednodobom horizonte čaká náročná reštrukturalizácia.

Európsky monitor reštrukturalizácie zhromažďuje základné opisné a kvantitatívne údaje o jednotlivých prípadoch reštrukturalizácie a od roku 2011 zostavuje názorný, nesúhrnný súbor nástrojov verejnej podpory v členských štátoch s cieľom pomôcť spoločnostiam a dotknutým zamestnancom, aby predvídali a riadili reštrukturalizáciu vo svoj prospech. Cieľom ERM je informovať politikov a ďalšie zúčastnené strany o tom, aké druhy nástrojov sú dostupné a mohli by sa prípadne presadiť alebo využiť pri získavaní vedomostí v oblasti politik.

Aké sú VÝSTUPY?

Výstupy Európskeho monitora reštrukturalizácie sú ľahko dostupné a dajú sa prevziať z webovej stránky nadácie Eurofound:

- Databáza prípadov reštrukturalizácie s možnosťou vyhľadávania je k dispozícii v štandardizovanom formáte (tzv. informačný leták), ktorý sa každý deň aktualizuje. Každý informačný leták poskytuje informácie o podniku, jeho veľkosti, umiestnení a odvetví, v ktorom podnik pôsobí, druhu reštrukturalizácie, počte oznámených vytvorených a zaniknutých pracovných miest a ich predpokladaný harmonogram, ako aj krátky súhrn dôvodov reštrukturalizácie. Tieto informácie vychádzajú z oznámení o reštrukturalizácii podnikov vo vnútroštátnych médiách. Jednotlivé prípady je možné vyhľadávať podľa viacerých vyhľadávacích kritérií (napr. krajina, odvetvie, druh reštrukturalizácie, dátum oznámenia).
- Na základe údajov zhromaždených prostredníctvom informačných letákov za predchádzajúce tri mesiace Európsky monitor reštrukturalizácie zostavuje štvrťročník, v ktorom načrtáva hlavné európske trendy v reštrukturalizácii a vplyvy na zamestnanosť. Štvrťročník obsahuje prehľad relevantných ukazovateľov, ako sú napríklad rast HDP a miera nezamestnanosti, po ktorom nasledujú údaje ERM za predchádzajúci štvrťrok. Každé vydanie navyše zahŕňa charakteristiky jednotlivých prípadov reštrukturalizácie alebo vážne postihnutých odvetví.

- Databáza ERM týkajúca sa pomocných nástrojov pri reštrukturalizácii poskytuje informácie o vlastnostiach, zúčastnených subjektoch, zdrojoch financovania, silných a slabých stránkach príkladov opatrení zo strany vlád, zamestnaneckých organizácií a odborov v celej Európe s cieľom pomôcť predvídať a riadiť reštrukturalizáciu. Jednotlivé opatrenia možno vyhľadať podľa krajiny, fázy a druhu nástroja, zdroja financovania a zúčastnených subjektov.
- Výročné správy ERM sa zameriavajú na špecifické témy, ktoré odrážajú súčasné politické priority. Okrem toho zhŕňajú vývoj v oblasti reštrukturalizácie v minulom roku. Analýzy vo výročných správach čerpajú údaje prevažne z ERM, ale aj z iných zdrojov (napr. prieskumu pracovnej sily Eurostatu, LFS). Stručné zhrnutie výročnej správy je dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie.
- Porovnávacie analytické správy poskytujú informácie o vývoji na úrovni EÚ a jednotlivých členských štátov podľa konkrétnych tém (napríklad premiestňovanie do zahraničia (tzv. off-shoring), konkurz a pod.) vrátane príkladov z podnikov.

AKO funguje?

Informačné letáky Európskeho monitora reštrukturalizácie pripravujú korešpondenti, ktorí zberajú údaje o reštrukturalizácii podnikov na základe denných prehľadov špecializovanej hospodárskej tlače v každom členskom štáte a Nórsku. Zaznamenávajú prípady reštrukturalizácie podnikov, ktoré ovplyvnia aspoň jednu krajinu, zahŕňajú vytvorenie alebo zánik minimálne 100 pracovných miest alebo sa týkajú minimálne 10 % zamestnancov v podnikoch s vyšším počtom zamestnancov ako 250. Informačné letáky Európskeho monitora reštrukturalizácie sa zaoberajú aj medzinárodnými prípadmi.

KAM ďalej?

Ďalší rozvoj ERM sa zameria na skúmanie možností využitia širšieho súboru digitálnych zdrojov. Sústredí sa aj na kvalitatívne zlepšenie záznamov v databáze s cieľom posilniť pokrytie a presnosť údajov ERM, ako aj jeho analytický rozmer. Z kvalitatívneho hľadiska má ERM čo ponúknuť a predstavuje užitočný informačný nástroj na skúmanie druhov reštrukturalizácie, prípravu prípadových štúdií s odvetvovými analýzami inovatívnych postupov pri reštrukturalizácii podnikov, dlhodobé sledovanie prípadov reštrukturalizácie a na viaceré ďalšie využitia.

Viac informácií:

ERM je dostupný prostredníctvom webovej stránky nadácie Eurofound (<http://www.eurofound.europa.eu/emcc/>) informácie o informačných letákoch tiež získate u referentky výskumu Sary Risoovej (sri@eurofound.europa.eu) a informácie o nástrojoch na podporu reštrukturalizácie vám poskytne Funda Celikel-Esser (fce@eurofound.europa.eu).

Prečítajte si podmienky použitia údajov.